

Επιτροπή Προστασίας Νοητικά Καθυστερημένων

Όλοι διαφορετικοί, όλοι ίσοι

Διαγωνισμός Διηγήματος 2001

Α' ΒΡΑΒΕΙΟ
Ο δικός μας Στέφανος
Συγγραφέας:
Χρυσούλα Λαμπρινιά-Παπαϊωάννου

ΜΕΡΟΣ Α'

Το καλοκαίρινο φεγγάρι ήρθε και στήθηκε έξω από το παράθυρό του μεγάλου χάλκινου δίσκου. Πανσέληνος. Τα μικρά φυλλαράκια της ροδιάς πήραν μίαν όμορφη γυαλάδα και τα πορτοκαλιά ανθάκια βαθυκόκκινες αποχρώσεις. Ησυχία. Το μονότονο τραγούδι του γρύλου δεν τον ενοχλούσε. Ίσα-ίσα που το θεωρούσε ένα τρανταχτό στοιχείο που επιβεβαιώνει την ησυχία. Πώς αλλιώς ν' αφηθεί κανείς στη μαγεία του τραγουδιού όταν ένα σωρό "πολιτισμένοι" θόρυβοι τον αποσπούν... Η ώρα δεν ήταν και πολύ προχωρημένη, ωστόσο, καθώς έφευγε πια ο Αύγουστος, οι περισσότεροι δεν είχαν επιστρέψει από τις διακοπές τους προσφέροντας έτσι στους εναπομείναντες το πολύτιμο αγαθό της γαλήνης. Το αεράκι, που μπήκε απ' το μισοάνοιχτο παράθυρο λικνίζοντας τη λεπτή κουρτίνα, του φάνηκε σαν δροσερό χάδι. Αναστέναζε. Τούτη τη στιγμή, σκέφτηκε, είναι μια μικρή ευτυχία. Χαμογέλασε. Πόσες μικρές ευτυχίες περνούν καθημερινά απαρατήρητες... "Πάλι θα φιλοσοφάσεις;" του αντιμέλησε ο άλλος του εαυτός, ο "αιώνιος ρομαντικός", σαν να τον ειρωνεύτηκε. "Δε θα σ' ακούσω", είπε σχεδόν φωναχτά. Τούτη τη στιγμή, που ένιωθε σχεδόν ευτυχισμένος, ξελαφρυνμένος από υποχρεώσεις και ανησυχίες, δεν ήθελε να τη χαλάσει με τίποτα πόσο μάλλον με χαρούς εσωτερικούς διαλόγους.

Ναι, είναι μια μικρή, "αληθινή" ευτυχία, ν' απολαμβάνει τούτη την καλοκαιρινή νύχτα μόνος, χωρίς να πρέπει να δίνει λογαριασμό στους άλλους ή να επιτελεί το "καθήκον" του. Είναι ευτυχία να ρουφά τις μυρωδιές της νύχτας και να σκέφτεται ό,τι θέλει, να σχολάζει με πράγματα που αυτός αγαπά... Σε λίγες μέρες, θ' άρχιζε ακόμη μια σχολική χρονιά, τούτες οι αποκλειστικά δικές του στιγμές θα περιορίζονταν, αναγκαστικά, ακόμη πιο πολύ. Τελειώνει το Γυμνάσιο εφέτος, πρέπει να μελετήσει πιο σοβαρά, αν θέλει να έχει καλές βάσεις στο Λύκειο. Να μελετήσει... Λες και εξαρτιόταν από τον ίδιο. Τον απασχολούσε και το καινούριο σχολείο, οι συμμαθητές. Πώς θα τον δέχονταν; Θα ταίριαζαν; Κι οι καθηγητές; Θα τον βοηθούσαν να εγκλιματιστεί και να ενσωματωθεί στο νέο, γι' αυτόν, σύνολο... Η περιοχή όπου μετακόμισαν, μια κι αποφάσισαν, μετά από σκέψεις και υπολογισμούς πολλούς, να αποκτήσουν δικό τους σπίτι, του άρεσε, ωστόσο τον φόβιζε η επαφή με καινούρια πρόσωπα και ιδίως όταν θα...

Τελικά τα κατάφερε να μελαγχολήσει. Όχι πως ήταν και δύσκολο. Τη μελαγχολία την έχει στο αίμα του. "Τι κατάλαβες;" ψιθύρισε μεσ' απ' τα δόντια στον "άλλο"... Πήρε το ημερολόγιό του. Στο γυαλιστερό εξώφυλλο ένα θαλασσινό τοπίο. Ηλιοβασιλέμας στο ακούρο ορίζοντα διαγράφονται μαύρες οι φιγούρες καϊκιών. Τη λατρεύει τη θάλασσα σ' όλες τις στιγμές και σ' όλες τις αποχρώσεις της. Σαν μια απέραντη αγκαλιά τη βλέπει που δέχεται όλους και απαλύνει τις σκοτούρες τους. Στο πίσω μέρος η Παναγία της Αγιάσου, η βυζαντινή εικόνα η γνωστή με το όνομα "Αγία Σιών" που ήλθε στη Λέσβο από τους Αγίους Τόπους κατά την εποχή της Εικονομαχίας, η άλλη μεγάλη αγκαλιά. Το μικρό τούτο ενθώμιο, που του είχε φέρει το περασμένο καλοκαίρι η νονά του από το προσκύνημα της στη Μυτιλήνη, είχε γίνει ένα από τα αγαπημένα του αντικείμενα. Εκεί απέθετε τις πιο μύχιες σκέψεις του, τα παράπονα της ψυχής του κι εκεί έβρισκε παρηγοριά

ρας, κουρασμένη, να τον ρωτάει με αγωνία. Το καταλαβαίνει στο βάθος, έστω κι αν πολλές φορές αγανακτούσε πιστεύοντας πως τον έχει σε δεύτερη μοίρα, ότι αγωνιζόταν πολύ σκληρά, για να μοιράσει το χρόνο της σ' όσους και σ' όσα την είχαν ανάγκη: στο Στέφανο, στον ίδιο, στη συντήρηση του σπιτιού, στις καθημερινές ανάγκες, στη δουλειά της. Ίσως και να ξεπερνά κατά πολύ τον εαυτό της, σκέφτεται τώρα, και προσπαθεί να της απαντήσει φωνάζοντας το πιο αισιόδοξο χαμόγελό του. "Πολύ καλύτερα απ' ό,τι θα μπορούσα να περιμένω", της φώναζε πλησιάζοντας στην κουζίνα. Το ψητό έβγαине ροδοκακινισμένο από το φούρνο κι έσπαγε τη μύτη. Είναι το αγαπημένο του φαγητό και το κατ' εξοχήν κυριακάτικο μενού. Η μητέρα πρόλαβε την ερώτησή του. "Πήρα άδεια δυο-τρεις ώρες, για να δω και τους δασκάλους του Στέφανου, ήρθα ναρίτερα στο σπίτι και... ιδού". Τοποθέτησε το ψητό στο καλοστρωμένο τραπέζι. Στη μέση, ένα βαζάκι με γαρύφαλα και μια κάρτα: ένα караβόκι φορτωμένο με βιβλία, τετράδια και μολύβια πάνω σε κύματα που

έγραφαν "καλή χρονιά" σ' όλες τις αποχρώσεις του μπλε. Τον φίλησε και του έβαλε στο χέρι ένα φακέλο. "Για τα πρώτα έξοδα του τελειοφοίτου της οικογένειάς, του ψιθύρισε τρυφερά σ' αυτή.

Τον συγκίνησε πάλι. Η αγαπημένη του μητέρα που είναι κοντά του! Κι όπως κάθε φορά που "έβλεπε" την πραγματικότητα, ότι δηλαδή δεν της αποσπούσε όλη την αγάπη και την προσοχή ο Στέφανος, ένιωθε τις τύψεις να τον πλημμυρίζουν και σαν σε κινηματογραφική ταινία να περνούν από μπροστά του στιγμές που της παραπονέθηκε ή της μίλησε άσχημα ή τα 'βαλε με το Στέφανο... Συνήλθε γρήγορα, πριν να τον αντιληφθεί εκείνη και τη στενωπώσει. Έκοβε τη σάλατα και σιγοτραγουδούσε μια μελωδία του Θεοδωράκη.

"Τέλειωσα", του είπε, "μπορούμε να φάμε τώρα - ελπίζω να πεινάς. Τι λες", συνέχισε, "να φέρεις σιγά-σιγά το Στέφανο, για να μην ανεβαίνω επάνω".

Ο Στέφανος ήταν έξιπλάσιμος χάρη μπρούμυτα και με τα χέρια τεντωμένα παρίστανε το αεροπλάνο. "Βζζζ, βζζζ", φώναζε και κυλιόταν πότε δεξιά και πότε αριστερά. Κάποιες φορές γυρτζε ανάσκελα και έμενε ακίνητος κλονώντας γκριμάτσες.

Ήταν δύσκολο να τον διακόψει κανείς τέτοιες στιγμές, γιατί ήταν τόσο απορροφημένος που ή θα τρώμαζε ή θα νευρίαζε "ανεπανόρθωτα". Αυτό ισοδυναμούσε με την καταστροφή της υπόλοιπης μέρας, γιατί ύστερα ο Στέφανος δε συνεριζόταν με τίποτα, αρνιόταν να φάει και έβγαζε ασυνάρτητες κραυγές μέχρι την ώρα που θα έπεφτε πια εξαντλημένος για ύπνο. Χρειάζονταν λοιπόν ολόκληρη στρατηγική για να βγει απ' τον κόσμο του με ηρεμία και να ακολουθήσει τους υπόλοιπους σε απλές διαδικασίες όπως το φαγητό ή το μπάνιο. Συνήθως ήταν αρκετά συνεργάσιμος ιδιαίτερα, όταν μάθαινε κανείς τα... "κουμπιά" του. Αγαπούσε ακόμη τα μεγάλα βιβλία με χρωματιστές ζωγραφιές και τα κάθε λογής υπάμενα σχήματα. Όταν βρισκόταν σε κάποιο άγνωστο του χώρο κι ένιωθε αμηχανία ή βαριόταν και δε μπορούσε άλλο να παρακολουθεί ή να συμμετέχει, έπαιρνε ένα μολύβι, ένα καυτάλι, ένα μοντάκι και το έκανε αεροπλάνο βζζζ, βζζζ, βζζζ... Στις περιπτώσεις που βρισκόταν μέσα στην τάξη κι ενοχλούσε με τις φωνές του, ο δάσκαλος του έδινε μια ζωγραφιά να χρωματίσει και... η ομαλότητα κυριαρχούσε και πάλι.

Αυτός είναι ο δικός τους Στέφανος, σκέφτηκε και ένιωθε ένα τοίσιμιο στην καρδιά. Πρέπει να τον δεχτεί όπως ακριβώς είναι και να τον βοηθήσει όσο μπορεί αντί να βασανίζεται με ανόητα παράπονα. "Ο Στέφανος θα

Συνειδητοποίηση της ενοχής μας ενόψει της ενοχής